

**Звіт про громадське обговорення проєкту стандарту вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності
G17 Архітектура та містобудування**

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення:
Міністерство освіти і науки України.

2. Зміст питання або назва проєкту документу, що виносилися на обговорення:

Проєкт стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності G17 Архітектура та містобудування (далі – проєкт Стандарту).

Розроблення стандартів передбачено статтею 10 Закону України «Про вищу освіту».

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності.

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості вищої освіти та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ), результатів навчання за відповідними спеціальностями.

Громадське обговорення проведено у формі електронних консультацій. Проєкт Стандарту було розміщено на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України за посиланням:

<https://mon.gov.ua/news/mon-proponuie-do-hromadskoho-obhovorennia-proiekt-standardu-vyshchoi-osvity-pershoho-bakalavrskoho-rivnia-zi-spetsialnosti-g17-arkhitektura-ta-mistobuduvannia?v=69f255c94197e>

Зауваження та пропозиції до проєкту Стандарту приймалися до 15 травня 2026 року на електронну адресу: standards.vo@mon.gov.ua

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні:

Впродовж встановленого для обговорення з громадськістю терміну надіслано зауваження та пропозиції від:

1. Звернення 1. (Іван СЛОБОДЯНИК, Виконавчий директор Всеукраїнської асоціації громад);

2. Звернення 2. (Анатолій ПОЛТАВЕЦЬ, Голова правління громадської організації «Асоціація фахівців землеустрою України»)

3. Звернення 3. (Андрій МАРТИН, д.е.н., професор, член-кореспондент НААН України, старший проєктний менеджер із земельної реформи Офісу реформ Кабінету Міністрів України).

4. Звернення 4. (Сергій Сукач, д.т.н., проф., зав. кафедрою цивільної безпеки, охорони праці, геодезії та землеустрою Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського);

5. Звернення 5. (Поліни Олегівни Бабич, здобувачка вищої освіти Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського);

6. Звернення 6. (Ольга Ченчева, докторка технічних наук, доцентка Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського);

7. Звернення 7. (Світлана Черевик, здобувачки вищої освіти Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського);

8. Звернення 8. (Єлизавети Шаблій, здобувачка вищої освіти Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського);

9. Звернення 9. (Світлана Штепа, здобувачка вищої освіти кафедри цивільної безпеки Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського);

10. Звернення 10. (Анастасія Шуть, здобувачка вищої освіти 2-го рівня Запорізького національного університету);

11. Звернення 11. (Яна Анатоліївна Троцька, здобувачка вищої освіти Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського);

12. Звернення 12. (Олег Олегович Бісаров, здобувач вищої освіти Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського);

13. Звернення 13. (Лашко, здобувач вищої освіти Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського);

14. Звернення 14. (В. С. Попенко, здобувачка вищої освіти групи ЦБ-22-1 Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського);

15. Звернення 15. (Д. В. Рєзнік, к.т.н., доц., Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського);

16. Звернення 16. (Надія Дмитрівна Солодова, здобувачка вищої освіти інституту механічної інженерії транспорту та природничих наук Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського);

17. Звернення 17. (Іван Петренко, аспірант відділу вібропневмотранспортних систем і комплексів Інституту геотехнічної механіки імені М.С. Полякова НАН України);

18. Звернення 18. (Ігор Окіпний, завідувач кафедри інжинірингу машинобудівних технологій Тернопільського національного технічного університету імені І. Пулюя);

19. Звернення 19. (Бородіна Наталія Анатоліївна, д.т.н. зі спеціальності «Цивільний захист», доцент кафедри охорони праці, цивільної та промислової безпеки КПІ ім. Ігоря Сікорського)

20. Звернення 20. (Ірина МАЦЕВКО, кандидатка історичних наук, доцентка кафедри архітектури та урбанізму, ректорка Приватного закладу «Харківська школа архітектури»; Дар'я ОЖИГАНОВА, викладачка кафедри архітектури та урбанізму ХША; Вікторія ЛИХОГРАЙ, кандидатка технічних наук, доцентка кафедри архітектури та урбанізму; Андрій ШТЕНДЕРА, доктор філософії з архітектури та містобудування асистент кафедри архітектурного проектування та інженерії Національного університету «Львівська політехніка»; Ліана ЧАГУНАВА, голова ГО «Архітектурна освіта»; Олег ДРОЗДОВ, засновник архітектурного бюро «Дроздов та

партнери» та співзасновник Харківської школи архітектури; Юліан ЧАПЛИНСЬКИЙ, CEO AVR Development, архітектор, урбаніст, екскерівник управління архітектури Львівської міської ради (2015-2019) та колишній заступник міністра розвитку громад і територій (2019-2020); Марина КУРУШИНА, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри українознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна; Наталя ЗІНЧУК, головна архітекторка, креативна директорка Zelemin; Антон КОЛОМЕСЬЦЕВ, директор департаменту архітектури та просторового розвитку Львівської міської ради, головний архітектор міста Львова; Михайло КОСЬМІЙ, доктор архітектури, професор, перший проректор Закладу вищої освіти "Університет Короля Данила"; Аліна РУДЕНКО, доктор філософії з архітектури та містобудування, старший викладач кафедри архітектури будівель і споруд Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова; Ганна БОНДАР, архітекторка, мистецтвознавиця, член-кореспондент Української Академії Архітектури, Заслужений архітектор України, віце-президент Національної спілки архітекторів України, Народний депутат України, голова підкомітету з питань містобудування, благоустрою, земельних відносин в межах територій забудови).

21. Звернення 21. (Український державний університет науки і технологій, Навчально-науковий інститут «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», архітектурний факультет: Олександр ХАРЛАН, декан Архітектурного факультету ННІ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» УДУНТ, канд.арх, доцент, Президент УНК ICOMOS; Іван РЕВСЬКИЙ, завідувач кафедри Основ архітектури, синтезу мистецтв та культурної спадщини, канд.арх., Голова Придніпровського осередку УНК ICOMOS; Григорій НЕВГОМОННИЙ, завідувач кафедри Архітектурного проектування та містобудування, к.т.н., доцент; Катерина ХАРЧЕНКО, завідувач кафедри Дизайну та реконструкції архітектурного середовища, к.т.н., доцент).

22. Звернення 22. (О. С. Удовиченко, Кандидат архітектури, директор ПРАТ інститут «Харківський ПромбудНДІпроект», доцент кафедри Урбаністики та містобудування ХНУМГ ім. О. М. Бекетова).

23. Звернення 23. (проф. Ігор ФОДЧУК, Завідувач кафедри містобудування та архітектурного проектування Чернівецького національного університету Імені Юрія Федьковича; Колектив кафедри містобудування та архітектурного проектування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича).

24. Звернення 24. (Юрій ДИБА, директор Інституту Архітектури та дизайну Національного університету «Львівська політехніка»)

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства освіти і науки України за результатами обговорення:

1. Звернення 1: пропозиції:

1. **Доповнити перелік назв освітніх програм:** передбачити не одну, а щонайменше дві можливі назви освітніх програм. Запропонована редакція: «Перелік назв освітніх програм: Архітектура та містобудування; Містобудування і просторове планування».

2. **Уточнити предметну область стандарту** через потреби громад. **Доповнити розділ V «Опис предметної області»** положеннями, які прямо пов'язують підготовку здобувачів із плануванням територій громад: «території територіальних громад, населені пункти та їхні частини як об'єкти просторового планування, планувальної організації, відновлення, реконструкції, розвитку інфраструктури, житлової забудови, громадських просторів, соціальних послуг, транспортних зв'язків та місцевого економічного розвитку».

Теоретичний зміст предметної області доповнити словами: «теорії та принципи просторового розвитку територіальних громад, планування населених пунктів, функціонального використання територій, інтегрованого розвитку громад, відновлення територій, формування безпечного, доступного, інклюзивного та сталого середовища життєдіяльності населення».

Методи, методики та технології доповнити положеннями: «методи аналізу територій громад, передпланувального аналізу, оцінювання потреб населення, аналізу доступності соціальних, адміністративних, освітніх, медичних, культурних і транспортних послуг, підготовки просторово-планувальних рішень для населених пунктів та їхніх частин, врахування потреб відновлення житла, критичної, соціальної, транспортної та інженерної інфраструктури».

3. **Доповнити спеціальні компетентності компетентностями (відповідно до пропозиції 1):**

СК22. Здатність аналізувати території територіальних громад, населених пунктів та їхніх частин як об'єкти просторового планування, розвитку, відновлення та забезпечення потреб населення.

СК23. Здатність брати участь у формуванні просторово-планувальних рішень щодо розміщення житла, об'єктів соціальної, транспортної, інженерної та критичної інфраструктури, громадських просторів і територій місцевого економічного розвитку.

СК24. Здатність враховувати інтереси територіальної громади, мешканців, органів місцевого самоврядування, бізнесу та інших заінтересованих сторін під час підготовки архітектурно-містобудівних і просторово-планувальних рішень.

СК25. Здатність застосовувати просторові дані, містобудівну документацію, цифрові картографічні матеріали, результати громадських консультацій та інші джерела інформації для обґрунтування рішень щодо розвитку і відновлення територій.

СК26. Здатність враховувати наслідки воєнних дій, руйнувань, переміщення населення, втрати або пошкодження інфраструктури під час підготовки рішень щодо відновлення територій, населених пунктів та їхніх частин.

Уточнити СК11 у такій редакції: Здатність до ефективної роботи в міждисциплінарній команді, а також до співпраці з органами місцевого самоврядування, органами державної влади, замовниками, мешканцями, громадськістю, фахівцями суміжних галузей та іншими заінтересованими сторонами

при підготовці, обговоренні та реалізації архітектурно-містобудівних і просторово-планувальних рішень.

СК14 викласти у такій редакції: СК14. Здатність до розроблення архітектурно-містобудівних і просторово-

планувальних рішень з урахуванням безпекових, санітарно-гігієнічних, інженерно-технічних, транспортних, соціальних, екологічних, економічних, демографічних та техніко-економічних вимог і розрахунків.

4. *Доповнити програмні результати навчання такими результатами (відповідно до пропозиції 1):*

ПР17. Аналізувати просторову структуру територіальних громад, населених пунктів та їхніх частин, визначати основні проблеми і потенціали їх розвитку, відновлення, транспортної доступності, забезпечення житлом, соціальними послугами, громадськими просторами та інфраструктурою.

ПР18. Готувати та обґрунтовувати просторово-планувальні рішення для територій громад, населених пунктів, кварталів, мікрорайонів, громадських просторів, територій відновлення, зон житлової, громадської, виробничої, рекреаційної та інфраструктурної забудови.

ПР19. Брати участь у підготовці, аналізі та оновленні містобудівної документації на місцевому рівні, зокрема комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, генеральних планів населених пунктів і детальних планів територій.

ПР20. Враховувати потреби відновлення критичної інфраструктури, житла, об'єктів освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури, транспорту, інженерних мереж та громадських просторів під час розроблення містобудівних і просторово-планувальних рішень.

ПР21. Використовувати просторові дані, цифрові карти, геоінформаційні системи, відкриті дані, матеріали містобудівної документації та результати консультацій із громадськістю для обґрунтування рішень щодо розвитку територій.

ПР22. Представляти просторово-планувальні рішення у формі, зрозумілій для органів місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад, мешканців, громадських організацій, бізнесу та інших заінтересованих сторін.

Уточнити чинні програмні результати навчання (відповідно до пропозиції 1):

ПР04. Оцінювати фактори і вимоги, що визначають передумови архітектурно-містобудівного проєктування, просторового планування, планування територій громад, населених пунктів та їхніх частин, та здійснювати передпроектний і передпланувальний аналіз.

ПР08. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих архітектурно-містобудівних, просторово-планувальних, інфраструктурних і відновлювальних рішень.

ПР09. Збирати, аналізувати й оцінювати просторові, містобудівні, картографічні, інфраструктурні, соціально-демографічні, екологічні та економічні дані, застосовувати сучасні цифрові інструменти і технології для обґрунтування рішень щодо розвитку територій.

ПР16. Розробляти архітектурно-містобудівні та просторово-планувальні рішення з урахуванням соціальних, екологічних, економічних, демографічних, безпекових та етичних аспектів, а також принципів інклюзивності, безбар'єрності, енергоефективності, сталого розвитку, відновлення територій та нормативно-правових вимог.

5. Уточнити вимоги до кваліфікаційної роботи (відповідно до пропозиції 1).

У розділі IX «Форма атестації здобувачів вищої освіти» не обмежувати валіфікаційну роботу лише архітектурним проєктом. *Чинне формулювання:* «Кваліфікаційною роботою є архітектурний проєкт з пояснювальною запискою». *Пропонована редакція:* «Кваліфікаційною роботою є архітектурний, архітектурно-містобудівний або просторово-планувальний проєкт з пояснювальною запискою». Додати окреме положення: «Кваліфікаційна робота за освітньою програмою “Містобудування і просторове планування” може передбачати підготовку просторово-планувального рішення для території територіальної громади, населеного пункту або його частини, кварталу, мікрорайону, громадського простору, території відновлення, зони розміщення житла, соціальної, транспортної, інженерної чи критичної інфраструктури». Кваліфікаційна робота повинна давати змогу здобувачу продемонструвати здатність працювати з реальними просторовими проблемами територій, а не лише з окремими архітектурними об'єктами.

6. Посилити зв'язок стандарту з місцевим самоврядуванням і практичною підготовкою. У розділі IV «Мінімальний обсяг практичної підготовки» передбачити можливість проходження практики не лише у проєктних, проєктно-вишукувальних та науково-дослідних організаціях, а й в органах місцевого самоврядування, їхніх виконавчих органах, комунальних установах, агенціях місцевого розвитку, установах і організаціях, які займаються відновленням та просторовим розвитком територій. *Пропоноване доповнення:* «Практична підготовка здобувачів може здійснюватися, зокрема, в органах місцевого самоврядування, їхніх виконавчих органах, комунальних підприємствах, установах та організаціях, агенціях місцевого і регіонального розвитку, проєктних організаціях, інституціях, що здійснюють діяльність у сфері просторового планування, містобудування, відновлення територій та розвитку інфраструктури». Таке уточнення дозволить посилити прикладну спрямованість підготовки та забезпечити безпосередній зв'язок освіти з реальними потребами громад.

7. Уточнити додаткові вимоги до освітніх програм (відповідно до пропозиції 1). У розділі XII передбачити, що для освітніх програм просторово-планувального спрямування основними освітніми компонентами можуть бути не лише архітектурне проєктування, а й містобудівне та просторово-планувальне проєктування. *Пропонована редакція:* «Архітектурне, містобудівне та просторово-планувальне проєктування відповідно до профілю освітньої програми є основними освітніми компонентами, реалізуються у формі практичних занять, студійного навчання, проєктних студій та роботи з реальними або модельними територіями громад протягом усього періоду підготовки». Таке формулювання дозволить закладам вищої освіти будувати освітні програми навколо реальних завдань місцевого розвитку: планування територій, відновлення пошкоджених населених пунктів, формування

мережі соціальних послуг, громадських просторів, транспортної доступності, житлової політики та інфраструктурного забезпечення.

2. Звернення 2: пропозиції:

1. *Додати окрему освітню програму* «Містобудування і просторове планування».
2. *У розділі V «Опис предметної області» уточнити об'єкти вивчення* та/або діяльності, доповнивши відповідний абзац після слів «території (частини територій) адміністративно-територіальних одиниць і населених пунктів» такими словами: «просторове планування територій територіальних громад, населених пунктів та їхніх частин, планувальна організація територій, формування і функціонально-планувальної структури населених пунктів, розміщення житлової, громадської, виробничої, рекреаційної, інженерної, транспортної та критичної інфраструктури, а також планувальні рішення щодо відновлення територій, що зазнали руйнувань або істотних негативних впливів».

Викласти позицію *«Теоретичний зміст предметної області»* у такій редакції: «Теорії, поняття, концепції, принципи архітектурно-містобудівної діяльності, містобудування, просторового планування, планування населених пунктів та їхніх частин, сталого просторового ш розвитку територій, функціонального з зонування, інклюзивного та безбар'єрного середовища, відновлення і реконструкції територій, будівель, споруд та інфраструктурних об'єктів». Позицію *«Методи, методики та технології, якими має володіти здобувач і вищої освіти»* доповнити такими словами: «методи просторового аналізу, функціонально-планувального аналізу й територій, аналізу просторових даних, оцінювання містобудівних умов і обмежень, підготовки планувальних рішень для населених пунктів та їхніх частин, врахування потреб відновлення критичної інфраструктури, житла, соціальних, транспортних та інженерних об'єктів; методи участі у підготовці, оновленні та внесенні змін до містобудівної документації на місцевому рівні». Позицію *«Інструменти та обладнання»* пропонуємо доповнити словами:) «геоінформаційні системи, цифрові інструменти просторового аналізу, програмні засоби роботи з геопросторовими даними, цифровими картографічними основами, містобудівною документацією, моделями просторового розвитку територій, інструментами візуалізації планувальних рішень».

3. У розділі VII *«Перелік обов'язкових компетентностей випускника» доповнити перелік спеціальних компетентностей (відповідно до пропозиції 1)* новими компетентностями такого змісту:

СК22. Здатність застосовувати засади містобудування та просторового планування під час аналізу, оцінювання і формування планувальних рішень щодо територій територіальних громад, населених пунктів та їхніх частин.

СК23. Здатність брати участь у підготовці, аналізі, оновленні та обґрунтуванні містобудівної документації на місцевому рівні, зокрема комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, генеральних планів населених пунктів, детальних планів територій, з урахуванням містобудівних, земельних, екологічних, інфраструктурних, безпекових, соціальнодемографічних та економічних чинників,

СК24. Здатність враховувати у процесі архітектурно-містобудівного та просторового планування потреби відновлення критичної інфраструктури, житлового фонду, важливих соціальних, транспортних, інженерних та громадських об'єктів, а також наслідки бойових дій, надзвичайних ситуацій, техногенних, екологічних та інших кризових явищ.

СК25. Здатність застосовувати просторові дані, геоінформаційні технології, цифрові картографічні матеріали та результати містобудівного моніторингу для обґрунтування планувальних, архітектурно-містобудівних і відновлювальних рішень.

Додатково уточнити чинну СК 1, виклавши її у такій редакції: «СК1. Здатність до ефективної роботи в колективі, а також до співпраці з клієнтами, постачальниками, іншими партнерами, фахівцями суміжних галузей, органами державної влади, органами місцевого самоврядування та громадськістю при розробленні, узгодженні і публічному обговоренні архітектурних, містобудівних та просторово-планувальних рішень». Уточнити чинну СК4, виклавши її у такій редакції: «СК4. Здатність до розробки архітектурно-містобудівних та просторово-планувальних рішень з урахуванням безпекових, санітарно-гігієнічних, і інженерно-технічних, транспортних, екологічних, соціально-економічних техніко-економічних вимог та розрахунків».

3. У розділі VIII «Перелік назв освітніх програм та нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти» доповнити (відповідно до пропозиції 1) перелік програмних результатів навчання такими результатами:

ПР17. Аналізувати території територіальних громад, населених пунктів та їхніх частин як об'єкти містобудівного і просторового планування, визначати основні планувальні, функціональні, інфраструктурні, екологічні, безпекові, соціально-демографічні та економічні чинники їх розвитку.

ПР08. Застосовувати засади просторового планування, функціонального зонування, планувальної організації територій, формування системи громадського обслуговування, транспортної, інженерної, соціальної та критичної інфраструктури під час розроблення архітектурно-містобудівних і планувальних рішень.

ПР09. Брати участь у підготовці, аналізі, оновленні та обґрунтуванні містобудівної документації на місцевому рівні, зокрема комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, генеральних планів населених пунктів, детальних планів територій, з урахуванням вимог законодавства, державних, громадських і приватних інтересів.

ПР20. Обґрунтовувати планувальні рішення щодо відновлення територій, житлового фонду, критичної інфраструктури, важливих соціальних, транспортних, інженерних та громадських об'єктів з урахуванням наслідків бойових дій, надзвичайних ситуацій, техногенних, екологічних та інших кризових явищ.

ПР21. Використовувати просторові дані, геоінформаційні системи, цифрові картографічні матеріали, результати геодезичних вимірювань, містобудівного моніторингу та інші цифрові інструменти для аналізу територій, моделювання сценаріїв просторового розвитку і підготовки обґрунтованих містобудівних рішень.

ПР22. Комунікувати та аргументовано - представляти архітектурно-містобудівні і просторово-планувальні рішення органам державної влади, органам

місцевого самоврядування, професійній спільноті, замовникам, громадськості та) іншим заінтересованим сторонам.

Уточнити чинні ПР04, ПР08, ПР09, ПР11 та ПР16:

«ПР04. Оцінювати фактори і вимоги, що визначають передумови архітектурно-містобудівного проектування, просторового планування, планування населених пунктів та їхніх частин, та здійснювати передпроектний і передпланувальний аналіз».

«ПР08. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих архітектурно-містобудівних, просторово-планувальних і відновлювальних рішень».

«ПР09. Збирати, аналізувати й оцінювати просторові дані, геопросторові, картографічні, містобудівні, земельні, інфраструктурні та соціально-демографічні дані та застосовувати сучасні інструменти і технології для обґрунтування проектних і планувальних рішень».

«ПР11. Застосовувати нормативно-правову базу у процесі архітектурно-містобудівного проектування, просторового планування, розроблення планувальних рішень для населених пунктів та їхніх частин, а також під час участі у підготовці містобудівної документації».

«ПР16. Розробляти архітектурно-містобудівні та просторово-планувальні рішення з урахуванням соціальних, екологічних, економічних, безпекових та етичних аспектів, а також принципів інклюзивності, безбар'єрності, енергоефективності, сталого розвитку, відновлення територій та нормативно-правових вимог».

4. У розділі IX «Форма атестації здобувачів вищої освіти» уточнити вимоги до кваліфікаційної роботи (відповідно до пропозиції 1), передбачивши, що вона може мати не лише форму архітектурного проекту з пояснювальною запискою, а й форму архітектурно-містобудівного або просторово-планувального проекту.

Запропонована редакція:

«Кваліфікаційною роботою є архітектурний, архітектурно-містобудівний або просторово-планувальний проєкт з пояснювальною запискою» і доповнити цей розділ реченням такого змісту:

«Для освітніх програм, орієнтованих на містобудування і просторове планування, кваліфікаційна робота може передбачати розроблення планувального рішення для території, населеного пункту або його частини, громадського простору, території відновлення, транспортного вузла, житлового утворення, об'єкта соціальної або критичної інфраструктури з відповідним просторовим, містобудівним, функціональним, інфраструктурним та нормативним обґрунтуванням».

5. У розділі XI «Вимоги законодавства та/або професійних стандартів» доповнити перелік законодавчих актів і нормативних сфер, які мають враховуватися у професійній підготовці за спеціальністю G17, положеннями щодо просторового планування, містобудівної документації на місцевому рівні, комплексного відновлення територій, використання і геопросторових даних, містобудівного кадастру та взаємодії з Державним земельним кадастром.

Запропоноване доповнення: «Підготовка здобувачів вищої освіти має також враховувати вимоги законодавства щодо планування територій на місцевому рівні, розроблення та оновлення комплексних планів просторового розвитку територій

територіальних громад, генеральних планів населених пунктів, детальних планів територій, програм комплексного відновлення територій, використання геопросторових даних, містобудівного моніторингу, містобудівного кадастру та взаємодії з даними Державного земельного кадастру».

6. У розділі XIII «Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт» (відповідно до пропозиції 1) доповнити перелік нормативних документів актами, що безпосередньо стосуються просторового планування, цифрової форми містобудівної документації, комплексного відновлення та використання геопросторових даних, зокрема нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України щодо порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації, формату електронних документів комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану населеного пункту і детального плану території, а також порядку розроблення програм комплексного відновлення.

3. Звернення 3: пропозиції:

1. Доповнити у розділі II «Загальна характеристика» позицію «Перелік назв освітніх програм» **новою назвою освітньої програми - «Містобудування і просторове планування».**

2. Внести доповнення до опису предметної області: «просторове планування територій територіальних громад, населених пунктів та їхніх частин, формування функціонально-планувальної структури територій, визначення взаємозв'язку забудови, землекористування, транспортної, інженерної, соціальної та критичної інфраструктури, підготовка планувальних рішень щодо відновлення, реконструкції, трансформації та сталого розвитку територій».

3. Доповнити розділ VII і спеціальними компетентностями (відповідно до пропозиції 1):

СК22. Здатність застосовувати засади просторового планування, містобудування та раціональної організації територій під час аналізу і формування планувальних рішень щодо територіальних громад, населених пунктів та їхніх частин.

СК23. Здатність брати участь у підготовці, аналізі та обґрунтуванні містобудівної документації на місцевому рівні, зокрема комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, генеральних планів населених пунктів і детальних планів територій.

СК24. Здатність враховувати у процесі архітектурно-містобудівного та просторового планування обмеження у використанні земель і територій, містобудівні

умови, екологічні, безпекові, інфраструктурні, соціально-демографічні та економічні чинники.

СК25. Здатність застосовувати просторові дані, цифрові картографічні матеріали, геоінформаційні технології, матеріали містобудівної документації та інші цифрові інструменти для підготовки обґрунтованих планувальних рішень.

СК26. Здатність враховувати потреби відновлення територій, житла, критичної інфраструктури, об'єктів освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, транспорту, інженерних мереж та інших важливих об'єктів у процесі просторового планування.

4. *Доповнити розділ VII такими спеціальними компетентностями (відповідно до пропозиції 1):*

СК22. Здатність застосовувати засади просторового планування, містобудування та раціональної організації територій під час аналізу і формування планувальних рішень щодо територіальних громад, населених пунктів та їхніх частин.

СК23. Здатність брати участь у підготовці, аналізі та обґрунтуванні містобудівної документації на місцевому рівні, зокрема комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, генеральних планів населених пунктів і детальних планів територій.

СК24. Здатність враховувати у процесі архітектурно-містобудівного та просторового планування обмеження у використанні земель і територій, містобудівні умови, екологічні, безпекові, інфраструктурні, соціально-демографічні та економічні чинники.

СК25. Здатність застосовувати просторові дані, цифрові картографічні матеріали, геоінформаційні технології, матеріали містобудівної документації та інші цифрові інструменти для підготовки обґрунтованих планувальних рішень.

СК26. Здатність враховувати потреби відновлення територій, житла, критичної інфраструктури, об'єктів освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, транспорту, інженерних мереж та інших важливих об'єктів у процесі просторового планування.

Уточнити чинні:

СК11. Здатність до ефективної роботи в міждисциплінарній команді, а також до співпраці з клієнтами, замовниками, органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фахівцями із землеустрою, геодезії, будівництва, транспорту, інженерії, екології, економіки, громадськістю та іншими заінтересованими сторонами при розробленні, узгодженні і публічному обговоренні архітектурних, містобудівних та просторово-планувальних рішень.

СК14. Здатність до розроблення архітектурно-містобудівних та просторово-планувальних рішень з урахуванням безпекових, санітарно-гігієнічних, інженерно-

технічних, транспортних, екологічних, соціальних, земельних, економічних і техніко-економічних вимог та розрахунків.

5. *Доповнити розділ VIII такими результатами (відповідно до пропозиції 1):*

ПР17. Аналізувати території територіальних громад, населених пунктів та їхніх частин як об'єкти просторового планування, визначати їх планувальні, функціональні, інфраструктурні, земельні, екологічні, безпекові, соціально-демографічні та економічні характеристики.

ПР18. Формувати та обґрунтовувати просторово-планувальні рішення щодо територій громад, населених пунктів, кварталів, мікрорайонів, громадських просторів, територій житлової, громадської, виробничої, рекреаційної, транспортної та інфраструктурної забудови.

ПР19. Брати участь у підготовці та аналізі містобудівної документації на місцевому рівні, зокрема комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, генеральних планів населених пунктів і детальних планів територій, з урахуванням вимог законодавства та публічних інтересів.

ПР20. Використовувати просторові дані, геоінформаційні системи, цифрові картографічні матеріали, матеріали містобудівної документації, відомості про обмеження у використанні земель і територій для підготовки обґрунтованих архітектурно-містобудівних та просторово-планувальних рішень.

ПР21. Обґрунтовувати планувальні рішення щодо відновлення житла, критичної, соціальної, транспортної та інженерної інфраструктури, громадських просторів і територій, пошкоджених або трансформованих унаслідок бойових дій, надзвичайних ситуацій чи інших кризових явищ.

ПР22. Представляти і професійно аргументувати просторово-планувальні рішення перед органами державної влади, органами місцевого самоврядування,

Уточнити наявні програмні результати навчання:

ПР04. Оцінювати фактори і вимоги, що визначають передумови архітектурно-містобудівного проєктування, просторового планування, планування населених пунктів та їхніх частин, та здійснювати передпроектний і передпланувальний аналіз.

ПР08. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих архітектурно-містобудівних, просторово-планувальних, інфраструктурних і відновлювальних рішень.

ПР09. Збирати, аналізувати й оцінювати просторові, геопросторові, картографічні, містобудівні, земельні, інфраструктурні, соціально-демографічні та екологічні дані, застосовувати сучасні інструменти і технології для обґрунтування проєктних і планувальних рішень.

ПР11. Застосовувати нормативно-правову базу у процесі архітектурно-містобудівного проєктування, просторового планування, планування територій

громад, населених пунктів та їхніх частин, а також під час участі у підготовці містобудівної документації.

ПР16. Розробляти архітектурно-містобудівні та просторово-планувальні рішення з урахуванням соціальних, екологічних, економічних, земельних, безпекових та етичних аспектів, а також принципів інклюзивності, безбар'єрності, енергоефективності, сталого розвитку, відновлення територій та нормативно-правових вимог.

6. Викласти **положення щодо кваліфікаційної роботи у розділі IX (відповідно до пропозиції 1)** у такій редакції: «Кваліфікаційною роботою є архітектурний, архітектурно-містобудівний або просторово-планувальний проєкт з пояснювальною запискою». Доповнити розділ положенням такого змісту: «Для освітньої програми “Містобудування і просторове планування” кваліфікаційна робота може передбачати розроблення просторово-планувального рішення для території територіальної громади, населеного пункту або його частини, кварталу, мікрорайону, громадського простору, території відновлення, зони розміщення житла, транспортної, соціальної, інженерної чи критичної інфраструктури з відповідним аналітичним, містобудівним, просторовим, функціональним і нормативним обґрунтуванням».

7. У розділі IV щодо практичної підготовки (відповідно до пропозиції 1) пропонується передбачати можливість проходження практики не лише у проєктних організаціях, а й в органах місцевого самоврядування, їхніх виконавчих органах, комунальних підприємствах, установах та організаціях, агенціях місцевого і регіонального розвитку, інституціях, що займаються відновленням територій, просторовим плануванням, роботою з містобудівною документацією та геопросторовими даними. Відповідне доповнення може бути сформульоване так: «Практична підготовка здобувачів може здійснюватися в органах місцевого самоврядування, їхніх виконавчих органах, комунальних підприємствах, установах та організаціях, агенціях місцевого і регіонального розвитку, проєктних організаціях, інституціях, що здійснюють діяльність у сфері просторового планування, містобудування, відновлення територій, розвитку інфраструктури та роботи з геопросторовими даними».

8. У розділі XII пропонується (відповідно до пропозиції 1) уточнити **положення щодо основних освітніх компонентів**, передбачивши, що для програм відповідного спрямування основним компонентом може бути не лише архітектурне, а й містобудівне та просторово-планувальне проєктування. Відповідну норму викласти так: «Архітектурне, містобудівне та просторово-планувальне проєктування відповідно до профілю освітньої програми є основними освітніми компонентами, реалізуються у формі практичних занять, студійного навчання, проєктних студій та

роботи з реальними або модельними територіями громад протягом усього періоду підготовки».

4. Звернення 4: пропозиції:

У стандарті відсутні або ж недостатньо конкретизовані такі компетентності та результати навчання:

- формування здатності до безпечного виконання професійних обов'язків;
- опанування теоретичними знаннями та прикладними вміннями у сфері охорони праці;
- набуття знань і практичних навичок із цивільного захисту;
- розуміння принципів безпеки технологічних процесів і виробничої діяльності;
- формування компетентностей у сфері суспільної безпеки та управління ризиками;
- знання й практичні навички щодо забезпечення пожежної безпеки;
- здатність надавати домедичну допомогу постраждалим;
- формування навичок самодопомоги в надзвичайних ситуаціях;
- здатність діяти в умовах надзвичайних ситуацій природного, техногенного та соціального походження.

Пропонується:

- доповнити перелік загальних компетентностей положеннями щодо формування культури безпеки та охорони праці;
- розширити спеціальні компетентності окремим блоком, який охоплює питання охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки та безпеки технологічних процесів;
- увести результати навчання, що передбачають здатність до надання домедичної допомоги та самодопомоги;
- передбачити формування практичних навичок реагування на надзвичайні ситуації та організації безпечної трудової діяльності.

5. Звернення 5. Пропозиції:

У проєкті відсутні чіткі вимоги щодо опанування навичок безпечного ведення професійної діяльності, розуміння ризиків технологічних процесів, а також базових знань із кібербезпеки та пожежної безпеки. Особливої уваги потребує підготовка здобувачів до дій у надзвичайних ситуаціях природного, техногенного та соціального характеру, що включає здатність надавати домедичну допомогу та володіти методами психологічної самодопомоги.

Пропонується:

- інтегрувати принципи культури безпеки до загальних компетентностей;
- розширити спеціальні компетентності блоком питань із цивільного захисту та

промислової безпеки; додати конкретні результати навчання щодо надання першої допомоги та алгоритмів реагування на надзвичайні ситуації.

6. Звернення 6. Пропозиції:

У стандарті відсутні або недостатньо конкретизовані компетентності та результати навчання, що передбачають:

- формування навичок безпечної професійної діяльності;
- набуття знань і практичних умінь у сфері охорони праці;
- набуття знань і практичних умінь у сфері цивільної безпеки;
- розуміння принципів безпеки технологічних процесів та виробничої діяльності;
- формування компетентностей щодо безпеки суспільства та управління ризиками;
- базові знання та навички у сфері кібербезпеки;
- знання та практичні навички щодо забезпечення пожежної безпеки;
- здатність до надання домедичної допомоги постраждалим;
- формування навичок самодопомоги в надзвичайних ситуаціях;
- здатність діяти в умовах надзвичайних ситуацій природного, техногенного та соціального характеру.

Пропонується:

- доповнити перелік загальних компетентностей положеннями щодо формування культури безпеки та охорони праці;
- розширити спеціальні компетентності блоком, що охоплює питання охорони праці, цивільної безпеки, пожежної безпеки, кібербезпеки та безпеки технологічних процесів;
- додати результати навчання, що передбачають здатність до надання домедичної допомоги та самодопомоги;
- передбачити формування практичних навичок реагування на надзвичайні ситуації та організації безпечної трудової діяльності.

7. Звернення 7. Пропозиції:

У проєкті встановлено необхідність посилення складників, що стосуються охорони праці, цивільного захисту та формування загальної культури безпеки.

Пропонується:

- передбачити формування культури безпеки та дотримання норм охорони праці;
- розширити перелік вимогами щодо забезпечення цивільної, пожежної та кібербезпеки відповідно до специфіки галузі;
- зафіксувати здатність фахівців надавати домедичну допомогу, здійснювати самодопомогу та ефективно діяти в умовах надзвичайних ситуацій.

8. Звернення 8. Пропозиції:

У проєкті недостатньо уваги приділено питанням безпеки. Майже немає компетентностей і результатів навчання, які б стосувалися безпечної професійної діяльності, охорони праці та формування культури безпеки. Зокрема, дуже мало говориться про цивільну безпеку, безпеку технологічних процесів, кібербезпеку, пожежну безпеку, управління ризиками. Також майже відсутні практичні навички

надання домедичної допомоги, самодопомоги та правильних дій у надзвичайних ситуаціях.

Пропонується:

- доповнити загальні компетентності блоком, присвяченим культурі безпеки та охороні праці;
- розширити спеціальні компетентності питаннями цивільної, пожежної та кібербезпеки, а також безпеки технологічних процесів;
- передбачити у результатах навчання обов'язкове формування практичних навичок надання домедичної допомоги та дій у надзвичайних ситуаціях.

9. Звернення 9. Пропозиції:

У проєкті недостатньо повно відображені компетентності та результати навчання, пов'язані з безпекою професійної діяльності, охороною праці та формуванням культури безпеки. Зокрема, потребують більш ґрунтовного опрацювання питання безпечної професійної діяльності, цивільного захисту, безпеки технологічних процесів, кібербезпеки, пожежн надання домедичної допомоги, самодопомоги та правильних дій у надзвичайних ситуаціях.

Пропонується:

- доповнити загальні компетентності блоком, присвяченим культурі безпеки та охороні праці;
- розширити спеціальні компетентності питаннями цивільної, пожежної та кібербезпеки, а також безпеки технологічних процесів;
- передбачити у результатах навчання обов'язкове формування практичних навичок надання домедичної допомоги та дій у надзвичайних ситуаціях.

Пропонується:

- доповнити перелік загальних компетентностей елементами культури безпеки та охорони праці;
- розширити зміст спеціальних компетентностей, включивши питання цивільної, пожежної та кібербезпеки, а також безпеки технологічних процесів;
- передбачити результати навчання, що охоплюють надання домедичної допомоги та алгоритми дій у надзвичайних ситуаціях.

10. Звернення 10. Пропозиції:

У проєкті треба «докрутити»:

- культура безпеки — це база. Не просто «знання правил», а свідоме ставлення до життя. Додайте це до загальних компетентностей. Людина має думати категоріями безпеки ще до того, як натисне кнопку «Старт»; - хардкорні навички (Hard Skills). Спеціальні компетентності мають включати конкретику: охорона праці, цивільний захист, пожежна безпека. І не на папері, а у вигляді чітких алгоритмів;

- кібергігієна та техпроцеси. У світі, де все підключено до мережі, відсутність кібербезпеки в стандарті - це анахронізм;
- дії в екстремальних умовах. Ми живемо у воюючій країні. Домедична допомога, самодопомога та алгоритм дій під час надзвичайних ситуацій - це не «додаткові опції», це життєва необхідність.

Пропонується:

- інтегрувати безпековий блок у перелік загальних та спеціальних компетентностей. Безпека - це частина професіоналізму, а не додаток до нього;
- зафіксувати результати навчання, які можна виміряти: «здатний надати допомогу», «вміє мінімізувати ризики», «знає, як діяти при техногенній аварії»;
- зробити акцент на практику. Нам потрібні люди, які знають, за який важіль смикати, а не ті, хто просто прочитав інструкцію.

11. Звернення 11. Пропозиції:

У переліку компетентностей та результатів навчання бракує чітких вимог щодо навичок безпечної професійної діяльності, управління ризиками, пожежної та кібербезпеки. Також не висвітлено здатність випускників надавати домедичну допомогу, застосовувати методи самодопомоги та ефективно діяти в умовах надзвичайних ситуацій різного характеру.

Пропонується:

- інтегрувати принципи культури безпеки до загальних компетентностей;
- розширити спеціальні компетентності блоком питань цивільного захисту та безпеки технологічних процесів;
- додати результати навчання, що передбачають практичні навички реагування на кризові ситуації та надання першої допомоги. Впевнена, що врахування цих пропозицій значно підвищить якість освіти та рівень готовності випускників до реальних умов праці.

12. Звернення 12. Пропозиції:

В переліку компетентностей та результатів навчання недостатньо відображені питання, пов'язані із забезпеченням безпечної діяльності фахівців, охорони праці та формуванням культури безпеки. Зокрема, у стандарті я вбачаю відсутність або недостатню конкретизацію компетентностей, що передбачають формування навичок безпечної професійної діяльності, набуття знань і практичних умінь у сфері охорони праці, цивільної безпеки та розуміння принципів безпеки технологічних процесів. Також вважаю важливим включити питання безпеки суспільства, управління ризиками, базові навички з кібербезпеки, знання щодо пожежної безпеки, здатність до надання домедичної допомоги та навички самодопомоги й дії в умовах надзвичайних ситуацій природного, техногенного та соціального характеру.

Пропонується:

доповнити перелік загальних компетентностей положеннями щодо формування культури безпеки, розширити спеціальні компетентності блоком питань охорони

праці, цивільної, пожежної та кібербезпеки, а також додати результати навчання, що передбачають здатність до надання домедичної допомоги. Окремо наголошую на необхідності передбачити формування практичних навичок реагування на надзвичайні ситуації.

13. Звернення 13. Пропозиції:

У переліку компетентностей та результатів навчання недостатньо відображені питання, пов'язані з безпекою діяльності фахівців, охороною праці та формуванням культури безпеки.

Пропонується:

- доповнити загальні компетентності положеннями про культуру безпеки та охорону праці;
- розширити спеціальні компетентності блоком, що охоплює охорону праці, цивільну та пожежну безпеку, кібербезпеку і безпеку технологічних процесів;
- додати результати навчання, що передбачають здатність надавати домедичну допомогу та самодопомогу;
- передбачити формування практичних навичок реагування на надзвичайні ситуації та організації безпечної трудової діяльності.

14. Звернення 14. Пропозиції:

У проєктах спостерігається певний дефіцит уваги до культури безпеки та охорони праці. Вважаю за необхідне інтегрувати у стандарти глибші знання з кібербезпеки, цивільного захисту та управління ризиками. Фахівець нового покоління має не лише володіти професійними навичками, а й чітко знати, як діяти в умовах надзвичайних ситуацій та надавати домедичну допомогу.

Пропонується:

- осучаснити перелік загальних компетентностей, додавши до них принципи культури безпеки;
- деталізувати спеціальні компетентності, враховуючи специфіку технологічної, пожежної та цифрової безпеки;
- закріпити конкретні результати навчання щодо самодопомоги та оперативного реагування на кризові виклики.

15. Звернення 15. Пропозиції:

Культура безпеки та охорони праці є необхідною складовою підготовки фахівців та забезпечення їх готовності до професійної діяльності й роботи у кризових ситуаціях.

Пропонується:

- доповнити загальні компетентності складовими культури безпеки та охорони праці;
- розширити спеціальні компетентності питаннями цивільної, пожежної та кібербезпеки, а також безпеки технологічних процесів;

- передбачити результати навчання щодо надання домедичної допомоги та дій у надзвичайних ситуаціях.

16. Звернення 16. Пропозиції:

Що до стандарту, то чинна редакція документа не повною мірою охоплює аспекти охорони праці, цивільного захисту та формування загальної культури безпеки. На мій погляд, перелік компетентностей потребує суттєвого розширення за такими напрямками:

1. Професійна безпека: оволодіння принципами безаварійної експлуатації технологій та безпечної організації робочого процесу.
2. Охорона праці та цивільний захист: набуття фундаментальних знань і прикладних навичок у цих сферах.
3. Управління ризиками: розуміння механізмів безпеки суспільства та прогнозування потенційних загроз.
4. Цифрова безпека: формування базової грамотності у сфері кіберзахисту.
5. Дії в екстремальних умовах: підготовка до роботи в умовах надзвичайних ситуацій (техногенних, природних чи соціальних), зокрема оволодіння навичками пожежної безпеки.
6. Медична допомога: здатність оперативно надавати домедичну допомогу та володіння техніками самодопомоги.

Враховуючи актуальні виклики — від воєнних загроз до стрімкої цифровізації — ці навички є критично важливими для підготовки фахівця, здатного ефективно працювати в кризових умовах.

Пропонується:

- інтегрувати до загальних компетентностей вимоги щодо високого рівня культури безпеки та відповідального ставлення до охорони праці;
- доповнити спеціальні (фахові) компетентності модулями з кібербезпеки, техногенної безпеки та захисту виробничих процесів;
- визначити результати навчання, що підтверджують готовність випускника надавати першу допомогу та правильно реагувати на надзвичайні ситуації;
- посилити практичну складову підготовки щодо організації безпечного трудового середовища.

17. Звернення 17. Пропозиції:

У представлених проєктах стандартів у переліку компетентностей і результатів навчання недостатньо відображені питання забезпечення безпечної діяльності фахівців, охорони праці та формування культури безпеки. Зокрема, у стандартах відсутні або недостатньо конкретизовані компетентності та результати навчання, що передбачають:

- формування навичок безпечної професійної діяльності;
- набуття знань і практичних умінь у сфері охорони праці;
- набуття знань і практичних умінь у сфері цивільної безпеки;
- розуміння принципів безпеки технологічних процесів і виробничої діяльності;

- формування компетентностей щодо забезпечення безпеки суспільства та управління ризиками;
- базові знання і навички у сфері кібербезпеки;
- знання та практичні навички із забезпечення пожежної безпеки;
- здатність до надання домедичної допомоги постраждалим;
- формування навичок самодопомоги в надзвичайних ситуаціях;
- здатність діяти в умовах надзвичайних ситуацій природного, техногенного та соціального характеру.

18. Звернення 18. Пропозиції:

Розглянути можливість включення в усі стандарти вищої освіти освітнього рівня «бакалавр» безпекових компетентностей, які б забезпечували виконання:

- Закону України «Про охорону праці» № 49/1992, ст. 18 абзац 8-й. Стаття 18. Навчання з питань охорони праці. Вивчення основ охорони праці, а також підготовка та підвищення кваліфікації спеціалістів з охорони праці з урахуванням особливостей виробництва відповідних об'єктів економіки забезпечуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти і науки, в усіх навчальних закладах за програмами, погодженими із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці; Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» від 26.06.2013 року № 444, пункт 20. Підготовка студентів закладів вищої освіти до дій у надзвичайних ситуаціях здійснюється за нормативними навчальними дисциплінами “Безпека життєдіяльності” та “Цивільний захист”.

Пропонується:

Варіант компетентності: “Здатність організовувати роботу та забезпечувати управління адміністративними та виробничими підрозділами з додержанням вимог законодавства у сфері безпеки життєдіяльності, охорони праці та цивільного захисту”.

19. Звернення 19. Пропозиції:

Враховуючи, що відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту» МОН України є центральним органом виконавчої влади, який створює підсистему навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності), пропоную до всіх зазначених вище проєктів стандарту вищої освіти ввести загальні безпекові компетентності.

До стандартів вищої освіти ступеня «Бакалавр» ввести дві компетентності:

- 1) Здатність діяти в умовах надзвичайних ситуацій у мирний і воєнний час

задля збереження життя та здоров'я, протидіяти інформаційним і політичним загрозам, брати участь у національному спротиві та захищати Батьківщину.

2) Здатність використовувати знання й практичні навички з безпеки праці та здоров'я на роботі під час виконання професійних обов'язків

20. Звернення 20. Пропозиції:

1. **Додати до переліку назв освітніх програм формулювання «Архітектура та урбанізм» («Architecture and Urbanism»).**

2. **Уточнення формулювання компетентності ЗК.01** (Здатність спілкуватися українською мовою з професійних питань усно і письмово, структуровано, докладно та аргументовано висловлюватися зі складних тем, доносити власний досвід та аргументацію на рівні вільного володіння першого ступеня (C1) для громадян України та середнього рівня другого ступеня (B2) для іноземних громадян).

3. **Уточнення формулювання компетентності ЗК.02** (Здатність спілкуватися з професійних питань іноземною мовою, зокрема англійською, усно і письмово на рівні B2 CEFR).

4. **Уточнити використання поняття «стиль» у формулюванні компетентностей СКО3** (Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн) та СКО7 (Усвідомлення основних законів і принципів архітектурно-містобудівної композиції, формування художнього образу і стилю в процесі проектування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів). У зв'язку -переглянути формулювань компетентностей із заміною поняття «стиль» на більш сучасні та методологічно нейтральні категорії: «архітектурні та містобудівні підходи», «просторові та культурні практики», «архітектурні традиції», «типологічні та композиційні рішення», «культурні та історичні контексти розвитку архітектури». Уточнення формулювань, обсягу і характеру використання понять «мистецтво» та «дизайн» у межах спеціальної компетентності фахівця зі спеціальності G17 «Архітектура та містобудування».

5. **Уточнити формулювання компетентності СКІ3** (Усвідомлення особливостей використання різних типів інженерних систем і мереж, їх розрахунків в архітектурно-містобудівному проектуванні), зокрема щодо використання терміну «розрахунки», який може інтерпретуватися як вимога до виконання спеціалізованих інженерних розрахунків, що виходить за межі основного профілю бакалаврської підготовки за спеціальністю G17 «Архітектура та містобудування». Для архітектора релевантною є компетентність, пов'язана з розумінням принципів функціонування інженерних систем, їх просторової інтеграції в архітектурний проект та координації із суміжними спеціалістами, а не самостійне виконання інженерних розрахунків. Аналогічна пропозиція стосується використання терміну «розрахунки» у компетентностях СК12, СК14. Також пропонується внести зміни у відповідні програмні результати навчання.

6. **Прибрати змістовне дублювання СК18** (Здатність застосовувати теоретичні, методичні та творчі підходи у процесі архітектурного проектування для розв'язання

складних спеціалізованих задач) і **СК21** (Здатність комплексно застосовувати теоретичні основи архітектурно-містобудівного, середовищного та ландшафтного проєктування для розв'язання складних спеціалізованих задач). Пропозиція: Для усунення дублювання доцільно об'єднати ці дві компетентності в одну інтегровану, яка буде охоплювати всі аспекти діяльності без зайвих повторів. Також – внести відповідні зміни у програмні результати навчання.

Пропоноване інтегроване формулювання: «Здатність комплексно застосовувати теоретичні, методичні й творчі підходи архітектурно-містобудівного, середовищного та ландшафтного проєктування для розв'язання складних спеціалізованих задач у професійній сфері».

7. Переглянути формулювання СК20 (Усвідомлення основ геодезії та здатність застосовувати результати геодезичних вимірювань у процесі архітектурно-містобудівного проєктування). У запропонованому вигляді компетентність фактично впроваджує геодезію як окремий компонент професійної підготовки архітектора, що не відповідає основному профілю спеціальності G17 «Архітектура та містобудування». Архітектору необхідне розуміння топографічної основи, просторових даних та вміння працювати з результатами геодезичних вимірювань у межах проєктного процесу. Водночас це не потребує формування окремої спеціальної компетентності, пов'язаної з «усвідомленням основ геодезії». Доцільним вбачається переформулювати СК20 через здатність працювати з просторовими та топографічними даними без виокремлення геодезії як окремого напрямку фахової підготовки та внести зміни у відповідні програмні результати навчання.

8. Додаткове уточнення поняття «студійного навчання» або методичних рекомендацій щодо його змісту та принципів реалізації, щоб уникнути хибного трактування цього формату виключно як різновиду практичних занять.

9. Матриця відповідності визначених стандартом результатів навчання та компетентностей **потребує заповнення**. Пропонується усунути виявлені технічні недоліки.

10. Усунути технічні ознаки недопрацьованості тексту: дублювання фрази про перевірку творчих здібностей у пояснювальній записці, пропуск розділу X після IX, некоректний “chrome-extension” у списку джерел, окремі мовні й форматні збої. Пропонується усунути виявлені технічні недоліки.

21. Звернення 21. Пропозиції:

1. Підтримка єдиної для всіх закладів освіти, що здійснюють підготовку фахівців першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності G17 «Архітектура та містобудування», освітньої програми «Архітектура та містобудування». Це забезпечить повноцінну базу компетенцій випускника та дозволить зробити більш широку та професійно різноманітну спеціалізацію на наступному магістерському рівні за такими напрямками: містобудування, урбаністика, архітектура будівель і

споруд, реконструкція та реставрація об'єктів архітектури та містобудування, проєктування архітектурного середовища, ландшафтна архітектура.

2. Перевантажені загальні компетентності в частині формулювань і стилістики (наприклад ЗК06 та ЗК08).

3. Виявлено технічну помилку в ЗК05: повтор словосполучення «здатність до саморозвитку, підтримки власного фізичного і психічного здоров'я».

4. У компетентності ЗК02 та програмних результатах навчання ПР01 пропонується виключити конкретизацію рівня володіння іноземною мовою (B2 CEFR).

5. Посилити зміст спеціальних компетентностей, і особливо програмних результатів навчання питаннями, пов'язаними з інклюзивністю будівель і споруд, а також питаннями відновлення забудови та інфраструктури територій та питаннями проєктування захисних споруд.

22. Звернення 22. Пропозиції:

1. Підтримка запропонованої концепції реалізації на бакалаврському рівні єдиної освітньої програми «Архітектура та містобудування».

2. Пропонується переглянути формулювання окремих загальних компетентностей, пов'язаних із вимогами до рівня володіння іноземною мовою. Зазначення конкретного рівня володіння англійською мовою (B2) у переліку загальних компетентностей є дискусійним, оскільки рівень мовної підготовки доцільніше визначати через програмні результати навчання, внутрішні вимоги освітніх програм такий підхід дозволить забезпечити оптимальний баланс між універсальністю базової архітектурної освіти та необхідною професійною спеціалізацією на наступному рівні підготовки, а також більш повно відповідатиме потребам ринку праці, викликам післявоєнного відновлення України та сучасним європейським тенденціям розвитку архітектурної й містобудівної освіти або окремі нормативні документи, а не через безпосереднє формулювання загальної компетентності стандарту.

3. Виділити обов'язковість вивчення історії української архітектури. Посилити спеціальні компетентності у напрямку збереження культурної спадщини. Посилити компетентності, пов'язані з реставрацією архітектурно-містобудівних об'єктів.

23. Звернення 23. Пропозиції:

1. Перелік загальних компетентностей потребує певного уточнення та структурного узгодження. Доцільно було б більш чітко акцентувати увагу на: здатності до продовження архітектурного навчання на наступних освітніх рівнях; здатності працювати з цифровими даними, сучасними цифровими інструментами проєктування; компетентностях у сфері сталого розвитку, екологічної відповідальності та адаптації середовища до кліматичних викликів; навичках формування інклюзивного безбар'єрного середовища.

2. Пропонується передбачити більше компетентностей пов'язаних безпосередньо з архітектурно-містобудівним проєктуванням (різними аспектами: містобудування,

реконструкція та реставрація архітектурних та містобудівних об'єктів, дизайн архітектурного середовища, ландшафтна архітектура).

3. Підтримка запропонованого підходу щодо збереження на першому (бакалаврському) рівні єдиної освітньої програми «Архітектура та містобудування». Оскільки саме бакалаврський рівень має забезпечувати комплексну базову підготовку, формування широкого кола професійних і загальних компетентностей, а також цілісного розуміння архітектурної, містобудівної та середовищної діяльності. Передчасна вузька спеціалізація на цьому етапі може обмежувати професійну мобільність здобувачів та міждисциплінарний характер підготовки.

4. Доцільність передбачення на другому (магістерському) рівні вищої освіти можливість реалізації як загальної освітньої програми «Архітектура та містобудування» (з поглибленням спеціальних та загальних компетентностей, отриманих на бакалаврському рівні), так і окремих спеціалізованих освітніх програм, зокрема: «Архітектура будівель і споруд»; «Містобудування»; «Дизайн архітектурного середовища» (архітектурне проектування внутрішнього та зовнішнього середовища архітектурних та містобудівних об'єктів); «Ландшафтна архітектура»; «Реставрація та реконструкція архітектурно-містобудівних об'єктів». Такий підхід дозволить забезпечити необхідний баланс між фундаментальністю базової архітектурної освіти та поглибленою професійною спеціалізацією відповідно до актуальних потреб практики, ринку праці та процесів післявоєнного відновлення територій України.

24. Звернення 24. Пропозиції:

1. Підтримати запропоноване рішення щодо реалізації на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти єдиної освітньої програми «Архітектура та містобудування». На нашу думку, саме на етапі базової професійної підготовки доцільним є формування широкого спектра фундаментальних і професійних компетентностей, які забезпечують цілісне розуміння архітектурної, містобудівної та середовищної діяльності. Такий підхід відповідає сучасній світовій практиці підготовки архітекторів та сприяє академічній мобільності, гнучкості освітніх траєкторій і подальшому професійному розвитку випускників.

2. Передбачити можливість реалізації окремих освітніх програм магістерського рівня, зокрема: «Архітектура та містобудування»; «Архітектура будівель і споруд»; «Містобудування»; «Реставрація і реконструкція архітектурних об'єктів»; «Ландшафтна архітектура»; «Проектування архітектурного середовища». Такий підхід дозволить забезпечити оптимальний баланс між універсальністю базової архітектурної освіти та необхідною професійною спеціалізацією на наступному рівні підготовки, а також більш повно відповідатиме потребам ринку праці, викликам післявоєнного відновлення України та сучасним європейським тенденціям розвитку архітектурної й містобудівної освіти.

5. Інформація про рішення, прийняті за результатами обговорення:

Під час доопрацювання проєкту Стандарту зауваження та пропозиції, отримані під час громадського обговорення, враховано частково.

Суть зауваження	Враховано / не враховано / враховано частково (зазначити підстави не врахування або, якщо це часткове врахування якихось пропозицій вказати, яка саме пропозиція врахована, а яка ні, і чому)
1. Доповнити перелік назв освітніх програм: додати освітню програму «Містобудування і просторове планування» та відповідно: уточнити предметну область стандарту, доповнити й уточнити спеціальні компетентності та програмні результати (Звернення 1, Звернення 2, Звернення 3)	Не враховано. Освітня програма «Архітектура та містобудування» на першому (бакалаврському) рівні має забезпечувати комплексну базову підготовку за спеціальністю та формувати підґрунтя для подальшої професійної спеціалізації. Виокремлення освітньої програми «Містобудування і просторове планування» на цьому рівні може призвести до передчасного звуження змісту підготовки здобувачів. Поглиблену підготовку за напрямками містобудування і просторового планування доцільно здійснювати на другому (магістерському) рівні в межах окремих спеціалізованих освітніх програм. Такий підхід також підтримано значною частиною учасників громадського обговорення.
2. Чинна редакція документу не повною мірою охоплює аспекти охорони праці, цивільного захисту та формування загальної культури безпеки (Звернення 4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19)	Враховано частково у ЗК05, СК05. Здатність до аналізу і оцінювання природно-кліматичних, екологічних, соціально-демографічних і архітектурно-містобудівних умов архітектурного проєктування, з урахуванням принципів енергоефективності, екологічності, інклюзивності, безбар'єрності та безпеки життєдіяльності. Пропозиції, які пов'язані з кібербезпекою та деякими іншими аспектами пропозицій, не належать до предметної області спеціальності.

3. Посилити зв'язок стандарту з місцевим самоврядуванням і практичною підготовкою (Звернення 1)	Враховано частково. У розділі IV «Мінімальний обсяг практичної підготовки» передбачається можливість проходження практики не лише у проєктних, проєктно-вишукувальних та науково-дослідних організаціях, а й в органах місцевого самоврядування, їхніх виконавчих органах, комунальних установах, агенціях місцевого розвитку, установах і організаціях, які займаються відновленням інфраструктури України. Цей пункт викласти у такій редакції: «Обсяг практичної підготовки за освітньо-професійною програмою має становити не менше 10 кредитів ЄКТС, з яких не менше 6 кредитів має здійснюватися шляхом проходження студентами практики на підприємствах, у проєктних, проєктно-вишукувальних та науково-дослідних організаціях, в органах місцевого самоврядування, їхніх виконавчих органах, комунальних установах, агенціях місцевого розвитку, установах і організаціях, які займаються відновленням інфраструктури України, згідно з укладеними закладами освіти договорами. Частина пропозицій виходить за межі програми архітектурної підготовки і спрямована на адміністративний ресурс, що реалізується в інших спеціальностях. Завдання окремих громад – локальна проблема, вирішення якої базується на основі теорії містобудування.
4. У розділі IX «Форма атестації здобувачів вищої освіти» уточнити вимоги до кваліфікаційної роботи, передбачивши, що вона може мати не лише форму архітектурного проєкту з пояснювальною запискою, а й форму архітектурно-містобудівного або просторово-планувального проєкту. (Звернення 1)	Враховано частково. У розділі IX «Форма атестації здобувачів вищої освіти» уточнити формулювання: «Кваліфікаційна робота передбачає розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичної проблеми у сфері архітектури та містобудування. Кваліфікаційною роботою є <i>архітектурно-містобудівний</i> проєкт з пояснювальною запискою.

	Кваліфікаційна робота не повинна містити ознак академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на сайті закладу вищої освіти, його структурного підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти, наукової установи. (Оприлюднення кваліфікаційних робіт, що містять інформацію з обмеженим доступом, слід здійснювати відповідно до вимог законодавства).
5. У розділі XIII «Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт» доповнити перелік нормативних документів. (Звернення 2)	Враховано. У розділі XIII «Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт» доповнено перелік нормативних документів актами, що стосуються комплексного відновлення територій України та використання геопросторових даних, зокрема нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України щодо порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації, формату електронних документів комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану населеного пункту і детального плану території, а також порядку розроблення програм комплексного відновлення.
6. Додати до переліку назв освітніх програм формулювання «Архітектура та урбанізм» («Architecture and Urbanism») (Звернення 20)	Не враховано. На першому (бакалаврському) рівні передбачається збереження єдиної освітньої програми «Архітектура та містобудування», назва якої узгоджується з чинною нормативно-правовою базою України та назвою спеціальності G17. Здійснення підготовки за програмою «Архітектура та містобудування» в частині – містобудування здійснюється на основі закону Запровадження терміну «урбанізм» у назвах освітніх програм потребує попереднього нормативного врегулювання. Разом з тим, можливість

	використання цього терміну може бути розглянута під час формування окремих освітніх програм другого (магістерського) рівня, для якого передбачається розширення переліку освітніх програм. У назві спеціальності та стандарту вбачаємо за доцільне зберегти нормативне формулювання «Архітектура та містобудування».
7. Уточнення формулювання компетентності ЗК.01 (Здатність спілкуватися українською мовою з професійних питань усно і письмово, структуровано, докладно та аргументовано висловлюватися зі складних тем, доносити власний досвід та аргументацію на рівні вільного володіння першого ступеня (C1) для громадян України та середнього рівня другого ступеня (B2) для іноземних громадян). (Звернення 20)	Враховано. Приймається формулювання: «Здатність спілкуватися українською мовою з професійних питань усно і письмово, структуровано, докладно та аргументовано висловлюватися зі складних тем, доносити власний досвід та аргументацію»
8. Уточнення формулювання компетентності ЗК.02 (Здатність спілкуватися з професійних питань іноземною мовою, зокрема англійською, усно і письмово на рівні B2 CEFR). (Звернення 20, 21, 22)	Враховано. Приймається формулювання: «Здатність спілкуватися з професійних питань іноземною мовою, зокрема англійською, усно і письмово, працювати з документацією та літературою, презентувати проекти»
9. Уточнити використання поняття «стиль» у формулюванні компетентностей СКО3 (Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн), СКО7 (Усвідомлення основних законів і принципів архітектурно-містобудівної композиції, формування художнього образу і стилю в процесі проектування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів). У зв'язку - переглянути формулювань компетентностей із заміною поняття	Враховано частково. Формулювання СК03 і СК07 уточнено з метою розширення їх змісту та більш коректного використання поняття «стиль». Водночас повне видалення цього поняття вважаємо недоцільним, оскільки воно є усталеною категорією історії, теорії та практики архітектури. У СК03 поняття «стиль» використано поряд з архітектурними традиціями, типологічними, композиційними та просторовими рішеннями, а у СК07 — як характеристику сформованого архітектурного образу. Поняття «мистецтво» та «дизайн» збережено як самостійні складові архітектурної підготовки як невід'ємної суміжної

«стиль» на більш сучасні та методологічно нейтральні категорії: «архітектурні та містобудівні підходи», «просторові та культурні практики», «архітектурні традиції», «типологічні та композиційні рішення», «культурні та історичні контексти розвитку архітектури». Уточнення формулювань, обсягу і характеру використання понять «мистецтво» та «дизайн» у межах спеціальної компетентності фахівця зі спеціальності G17 «Архітектура та містобудування». (Звернення 20)	галузі. Поняття «дизайн» при цьому залишається назвою окремої сфери творчої діяльності, а не синонімом слова «проектування». Таке розмежування відповідає змісту архітектурної освіти та положенням Хартії архітектурної освіти UNESCO–UIA щодо значення образотворчих мистецтв, творчих дисциплін і проєктних методів у формуванні архітектора. Приймаються формулювання: СК03. Усвідомлення особливостей історичного розвитку та сучасних тенденцій архітектури, містобудування, мистецтва і дизайну України та зарубіжних країн, зокрема архітектурних стилів, традицій, типологічних, композиційних і просторових рішень. СК07. Здатність застосовувати закони і принципи архітектурно-містобудівної композиції для формування художнього образу, композиційної цілісності та стилістичних характеристик будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів.
10. Уточнення формулювання компетентності СКІЗ (Усвідомлення особливостей використання різних типів інженерних систем і мереж, їх розрахунків в архітектурно-містобудівному проєктуванні), зокрема щодо використання терміну «розрахунки», який може інтерпретуватися як вимога до виконання спеціалізованих інженерних розрахунків, що виходить за межі основного профілю бакалаврської підготовки за спеціальністю G17 «Архітектура та містобудування». Для архітектора релевантною є компетентність, пов'язана з розумінням принципів функціонування інженерних систем, їх просторової інтеграції в	Враховано частково. Підготовка здобувачів першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю G17 «Архітектура та містобудування» передбачає не лише розуміння принципів функціонування інженерних систем і мереж, а й набуття здатності самостійно виконувати базові розрахунки, необхідні для прийняття та обґрунтування архітектурно-містобудівних рішень. Такі розрахунки є необхідною складовою набуття фахової компетентності архітектора та забезпечують ефективну взаємодію із суміжними спеціалістами. Такий підхід відповідає положенням Хартії архітектурної освіти UNESCO–UIA, якою передбачено набуття майбутніми архітекторами знань і

архітектурний проєкт та координації із суміжними спеціалістами, а не самостійне виконання інженерних розрахунків. Аналогічна пропозиція стосується використання терміну «розрахунки» у компетентностях СК12, СК14. Також пропонується внести зміни у відповідні програмні результати (Звернення 20)	навичок щодо конструктивного проєктування, будівельних та інженерних проблем, фізичних процесів і технологій, а також інтеграції конструкцій та інженерних систем у проєктні рішення. Зокрема, Хартія не обмежує підготовку архітектора загальним ознайомленням з інженерними системами, а передбачає набуття технічних знань і практичних навичок у сфері конструктивного та технічного проєктування, розуміння фізичних процесів, будівельних технологій та інтеграції інженерних систем, а також здатність застосовувати числові методи у професійній діяльності, що передбачає виконання відповідних базових розрахунків. Викласти СК13 у такій редакції: «Усвідомлення особливостей використання різних типів інженерних систем і мереж, їх базових розрахунків в архітектурно-містобудівному проєктуванні».
11. Прибрати змістовне дублювання СК18 (Здатність застосовувати теоретичні, методичні та творчі підходи у процесі архітектурного проєктування для розв'язання складних спеціалізованих задач) і СК21 (Здатність комплексно застосовувати теоретичні основи архітектурно-містобудівного, середовищного та ландшафтного проєктування для розв'язання складних спеціалізованих задач). Пропозиція: Для усунення дублювання доцільно об'єднати ці дві компетентності в одну інтегровану, яка буде охоплювати всі аспекти діяльності без зайвих повторів. Пропоноване інтегроване формулювання: «Здатність комплексно застосовувати теоретичні, методичні й творчі підходи архітектурно-містобудівного, середовищного та	Враховано. СК18 викладено у редакції: «Здатність комплексно застосовувати теоретичні основи, методичні та творчі підходи у процесі архітектурно-містобудівного, архітектурно-середовищного та ландшафтного проєктування для розв'язання складних спеціалізованих задач». СК21 – вилучено.

ландшафтного проектування для розв'язання складних спеціалізованих задач у професійній сфері». Також відповідно пропонується внести зміни у програмні результати. (Звернення 20)	
12. Переглянути формулювання СК20 (Усвідомлення основ геодезії та здатність застосовувати результати геодезичних вимірювань у процесі архітектурно-містобудівного проектування). У запропонованому вигляді компетентність фактично впроваджує геодезію як окремий компонент професійної підготовки архітектора, що не відповідає основному профілю спеціальності G17 «Архітектура та містобудування». Архітектору необхідне розуміння топографічної основи, просторових даних та вміння працювати з результатами геодезичних вимірювань у межах проектного процесу. Водночас це не потребує формування окремої спеціальної компетентності, пов'язаної з «усвідомленням основ геодезії». Доцільним вбачається переформулювати СК20 через здатність працювати з просторовими та топографічними даними без виокремлення геодезії як окремого напрямку фахової підготовки. Також, відповідно, пропонується внести зміни у програмні результати навчання. (Звернення 20)	Враховано частково. Здатність розуміти топографічну основу, рельєф, просторові дані та застосовувати результати геодезичних вимірювань є необхідною складовою архітектурно-містобудівного проектування та узгоджується з комплексним характером підготовки архітектора, визначеним Хартією архітектурної освіти UNESCO–UIA. У зв'язку з цим компетентність доцільно викласти у такій редакції: «Здатність використовувати топографічні та просторові дані, а також результати геодезичних вимірювань у процесі архітектурно-містобудівного проектування».
13. Додаткове уточнення поняття «студійного навчання» (у проєкті стандарту словосполучення «практичні заняття (студійне навчання)» фактично подає ці поняття як тотожні), або надання методичних рекомендацій щодо його змісту та принципів реалізації, щоб уникнути хибного трактування цього формату виключно як різновиду практичних занять.	Враховано. Поняття «студійне навчання» уточнено як методологію організації архітектурно-проектної підготовки, що передбачає індивідуальну проектну роботу здобувачів, безпосередній діалог із викладачем, поетапне обговорення проектних рішень та синтез набутих знань і навичок. Таке уточнення дає змогу уникнути трактування студійного

(Звернення 20)	навчання виключно як різновиду практичних занять. Пропонується формулювання: «Архітектурне проектування є основним освітнім компонентом, реалізується у формі практичних занять (студійного навчання) протягом усього періоду підготовки та становить не менше 20% від загального обсягу освітньої програми (включно з виконанням кваліфікаційної роботи); освітній процес організовується у малих навчальних підгрупах, чисельність яких не перевищує 8 здобувачів на одного викладача, та передбачає індивідуальну проектну роботу здобувачів, безпосередню взаємодію з викладачем, систематичне обговорення та коригування проектних рішень, а також комплексне застосування набутих знань і навичок».
14. Матриця відповідності визначених стандартом результатів навчання та компетентностей потребує заповнення. Пропонується усунути виявлені технічні недоліки. (Звернення 20)	Враховано. Виявлені технічні недоліки усунуті.
15. Усунути технічні ознаки недопрацьованості тексту: дублювання фрази про перевірку творчих здібностей у пояснювальній записці, пропуск розділу X після IX, некоректний “chrome-extension” у списку джерел, окремі мовні й форматні збої. Пропонується усунути виявлені технічні недоліки. (Звернення 20)	Враховано. Виявлені технічні недоліки усунуті.
16. Залишити єдину ОП «Архітектура та містобудування» на бакалаврському рівні та розширити перелік ОПП і ОНП на магістерському рівні підготовки за напрямками: містобудування, урбаністика, архітектура будівель і споруд, реконструкція та реставрація об’єктів архітектури та містобудування,	Враховано. Єдина програма на бакалаврському рівні забезпечить повноцінну базу компетенцій випускника та дозволить зробити більш широку та професійно різноманітну спеціалізацію на наступному магістерському рівні та створить належні умови для європейської

проєктування архітектурного середовища, ландшафтна архітектура. (Звернення 21, 22, 23, 24)	інтеграції українських ЗВО архітектурного напрямку через можливості міжнародної академічної мобільності та узгодженість між регіональними архітектурними школами й розвиток внутрішньої академічної мобільності.
17.Спростити перевантажені загальні компетентності в частині формулювань і стилістики (наприклад ЗК06 та ЗК08). (Звернення 21)	Враховано. Спрощені формулювання формулювання у ЗК06 та ЗК08. Пропонуються формулювання: ЗК06. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства на основі розуміння цінностей громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини, соціальних, економічних і політичних процесів, принципів сталого розвитку та екологічної відповідальності, а також здійснювати професійну діяльність із дотриманням принципів професійної етики, доброчесності та неприпустимості корупції. ЗК08. Здатність до професійної діяльності в мультикультурному та мультилінгвальному середовищі на основі поваги до культурного різноманіття, розуміння різних форм творчого самовираження та усвідомлення власної професійної ролі у суспільстві.
18. Виявлено технічну помилку в ЗК05: повтор словосполучення «здатність до саморозвитку, підтримки власного фізичного і психічного здоров'я». (Звернення 21)	Враховано. Повтор усунено.
19. Посилити зміст спеціальних компетентностей, і особливо програмних результатів навчання питаннями, пов'язаними з інклюзивністю будівель і споруд, а	Враховано. Пропонуються формулювання: СК05. Здатність до аналізу і оцінювання природно-кліматичних, екологічних, соціально-демографічних і

також питаннями відновлення забудови та інфраструктури територій та питаннями проєктування захисних споруд. (Звернення 21)	архітектурно-містобудівних умов архітектурного проєктування, з урахуванням принципів енергоефективності, екологічності, інклюзивності, безбар'єрності, універсального дизайну та безпеки життєдіяльності. СК14. Здатність до розробки архітектурно-містобудівних рішень з урахуванням безпекових, цивільно-захисних і санітарно-гігієнічних, інженерно-технічних, техніко-економічних вимог і розрахунків. СК19. Усвідомлення теоретичних основ реконструкції, реставрації та відновлення архітектурних об'єктів і здатність застосовувати їх у процесі архітектурно-містобудівного проєктування. ПР05. Застосовувати теоретичні основи архітектурного та містобудівного проєктування, реконструкції, реставрації та відновленні архітектурно-містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів. ПР16. Розробляти архітектурно-містобудівні проєкти з урахуванням соціальних, екологічних, економічних та етичних аспектів, а також принципів інклюзивності, безбар'єрності, універсального дизайну, безпеки та цивільного захисту, енергоефективності та нормативно-правових вимог.
20. Виділити обов'язковість вивчення історії української архітектури. Посилити спеціальні компетентності у напрямку збереження культурної спадщини. Посилити компетентності, пов'язані з реставрацією архітектурно-містобудівних об'єктів. (Звернення 22)	Враховано. Пропонуються формулювання: СК03. Усвідомлення особливостей розвитку української та світової архітектури, історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні. ПР11. Застосовувати нормативно-правову базу у сфері архітектурної діяльності, містобудування та охорони культурної спадщини у процесі

	архітектурно-містобудівного проектування.
21. Уточнення загальних компетентностей. Акцентування уваги на: здатності до продовження архітектурного навчання на наступних освітніх рівнях; здатності працювати з цифровими даними, сучасними цифровими інструментами проектування; компетентностях у сфері сталого розвитку, екологічної відповідальності та адаптації середовища до кліматичних викликів; навичках формування інклюзивного безбар'єрного середовища. (Звернення 23)	Враховано частково. ЗК05. Здатність до саморозвитку, продовження архітектурного навчання на наступних рівнях освіти, підтримки власного фізичного і психічного здоров'я, ефективного керування часом та інформацією, конструктивної співпраці з іншими, вирішення конфліктів, зокрема в інклюзивному, безбар'єрному та підтримуючому контексті, участі у суспільному житті, здобуття освітніх/професійних кваліфікацій 7 рівня НРК. ЗК06. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства на основі розуміння цінностей громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини, соціальних, економічних і політичних процесів, принципів сталого розвитку та екологічної відповідальності, а також здійснювати професійну діяльність із дотриманням принципів професійної етики, доброчесності та неприпустимості корупції. СК05. Здатність до аналізу і оцінювання природно-кліматичних, екологічних, соціально-демографічних і архітектурно-містобудівних умов архітектурного проектування, з урахуванням принципів енергоефективності, екологічності, сталого розвитку, адаптації середовища до кліматичних викликів, інклюзивності, безбар'єрності та безпеки життєдіяльності.
22. Передбачити більше компетентностей пов'язаних безпосередньо з архітектурно-	Враховано частково у спеціальних компетентностях СК08, СК09, СК18,

містобудівним проектуванням (різними аспектами: містобудування, реконструкція та реставрація архітектурних та містобудівних об'єктів, дизайн архітектурного середовища, ландшафтна архітектура).	СК19, СК21 та у програмних результатах: ПРО5. Застосовувати теоретичні основи архітектурного та містобудівного проектування, реконструкції, реставрації та відновленні архітектурно-містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів.
---	---